

να». Και κάτι άλλο ακόμα: «Τὸ Ἔθνος πρέπει νὰ μάθῃ νὰ θεωρῇ ἑθνικό, ὅτι εἶν' ἀληθινό». Μέσ' ἀπὸ τέτοιο πρίσμα, πιστεύω, πὼς πρέπει νὰ δοῦμε τὸ Σολωμό. Καὶ εἶναι μεγάλος κι' ὁ ποιητὴς μὰ πιότερο τὸ ἔργο του.

ΛΑΜΠΗΣ ΛΟΥΚΟΣ

Ἄν εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ ποιητὲς, οἱ μεγάλοι καὶ ἀληθινοί, εἶναι ταυτόχρονα καὶ προφῆτες, τότε ὁ Σολωμός μὲ τὰ ὅσα εἶπε διὸ καὶ ἑκατὸν πενήντα χρόνια:

...Μήγαρις ἔχω ἄλλο στὸν νοῦ μου, πέραν ἑλευθερία καὶ γλῶσσα:...

Τὸ Ἔθνος πρέπει νὰ μάθῃ νὰ θεωρῇ Ἔθνικό, ὅτι εἶναι ἀληθινό.

ἐξακολουθεῖ πάντα, χωρὶς καμμιὰ πιά ἀμφιβολία, νὰ παραμένει ὁ μεγαλύτερος Νεοὺλ-ληνας ποιητὴς. Ἡ ταύτιση ἀκόμα τῆς ἑλευθερίας καὶ τῆς γλῶσσας τοῦ γένους ἀποδεικνύει τὸ ἀσκήκωτο ἠθικό δάρος τοῦ πρωτοφάτῃ καὶ τῶν δύο.

Ὁ Σολωμός ἔζησε τὸ Ἑλληνικὸ πρόβλημα, πὺς δυστυχῶς, χωρὶς νὰ ἔπρεπε, ζοῦμε καὶ μῆς. Ἄν καθυστερεῖ τόσο πολὺ ἡ ὀριστική μας ἀπολύτρωση, εἶναι γιατί ἀφήσαμε τὰ Σολωμικά Ἐθνικά θεμέλια καὶ χτίσαμε στὴν ἄμμο.

Ἐπιταχτική πλέον ἀνάγκη εἶναι, ὅχι γιὰ νὰ μεγαλυνθοῦμε ἄλλο, χάθηκε ἡ τέτοια εὐκαιρία, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπιζητήσουμε, νὰ κάνουμε συνειδηστὴ καὶ πράξη τὰ Σολωμικά ὅρματα.

Ἄν ἔτσι δὲν δοῦμε σήμερα, ἔχουμε τὴ γνώμη πὼς μὴ ἄλλη τκοτεινὴ καὶ μεγάλη νύχτα περιμένει τὸν τόπο. Μακάρι νὰ μὴν τὴν γνωρίσουμε. Ὁ Σολωμός ἔδειξε σέ ὅλους τὸ σωστὸ τὸ δρόμο. «Ἐκείνη (ἡ ἑλευθερία) ἄρχισε (τότε) νὰ πατεῖ τὰ τοῦρκικα κεφάλια, τούτη (ἡ γλῶσσα) θέλει πατήσει: ὀγλήγορα τὰ σοφολογιωτατίστικα καὶ ἔπειτα ἀγκαλιασμένες καὶ οἱ δύο θέλει προχωρήσουν εἰς τὸ δρόμο τῆς δόξας χωρὶς ποτὲ νὰ γυρίσουν ὀπίσω ἂν κανένας σοφολογιώτατος κρᾶζει ἡ κανένας τοῦρκος βουίξει, γιατί γιὰ μένα εἶναι ὅμοιοι καὶ οἱ δύο».

ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΡΑΣΙΛΗΣ

Μέσα στὴν νεώτερη Ἑλληνικὴ Ποίηση, ποίηση, πὺς ἔχει τίς ρίζες της στὸ δημοτικὸ τραγούδι, ξεχωρίζει ἡ ποιητικὴ προσφορὰ τοῦ Διονύσιου Σολωμοῦ. Ὁ Σολωμός εἶναι ὁ ἑθνικός μας ποιητὴς, ὅχι μόνο γιατί αἱ στίχοις του μελοποιήθηκαν ὁ Ἔθνικός μας Ὕμνος, ἀλλὰ καὶ γιατί ἐπηρέασε ἀποφασιστικά καὶ θετικά τὴν νεώτερη Ἑλληνικὴ ποίηση.

Καὶ εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι, ἡ πνευματικὴ προσφορὰ τῆς νεώτερης Ἑλλάδας ἀρχίζει μὲ στίχοις στὴν ἑλευθερία, τὸν «Ὕμνο εἰς τὴν ἑλευθερίαν» καὶ τοὺς «ἑλευθεροὺς Πολιορκημένους». Εἶναι οἱ στίχοι πὺς καθοδηγοῦν καὶ θὰ καθοδηγοῦν στὴν πορεία του τὸ Ἑλληνικὸ Ἔθνος. Ἔτσι, ὁ προσφῆτης ποιητὴς, ὁ ποιητὴς πὺς φηλαφίζει μὲ τὴν εὐαισθησία του τὸ ἱστορικὸ μέλλον, ἐνέπνευσε καὶ ἐμπνέει τὸν λαὸ στίς δύσκολες ὥρες, γιὰ νὰ βρῇ τὸ σωστὸ δρόμο τῆς λύτρωσής, τῆς ἑλευθερίας καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὁ ἀντίλαλος ἀπ' τὴ μαχόμενη, σκληρωμένη, Ἑλλάδα τοῦ 1821, ὁ ἥρωϊσμός καὶ τὸ μεγαλεῖο γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς λευτερίας, φτάνει καὶ σήμερα στ' αὐτιά μας, μέσα ἀπὸ τοὺς στίχοις τοῦ Σολωμοῦ τῆς λευτερίας πὺς ξεπατάχτηκε ἀπ' τὰ κόκκαλα θγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά.

Τὰ χεῖλη μας τραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν τοὺς ὅρκους του σὲ κάθε ἑθνικὴ περιπέτεια: στὴν πρόσφατη ἐσωτερικὴ κατοχὴ

«ἕνα στόμα ἑκαρτεροῦσε

ἔλα πάλι νὰ σοῦ πῇ...»

και σήμερα ακόμα που αντιμετωπίζουμε τον ίδιο με το 1821 έχθρο και αισθανόμαστε την ίδια άπειλη

«...και εις το ρούχο στάζει αίμα
πληθος αίμα ελληνικό...»

Και είναι στο ελληνικό κομμάτι της Κύπρου ή ελευθερία

«...πού με βία μετράει τη γη...»

Όλη αυτή η μετάγγιση του ποιητικού Σολωμικού στίχου μέσα στις φλέδες του λαού μας δεν θα μπορούσε να γίνει, αν δεν γραφόταν στη γλώσσα του, τη δημοτική. Δεν θα είχε τόση αξία ο λόγος, αν λεγόταν στη στείρα και νεκρή καθαρεύουσα. Έτσι, στη διγλωσσία που θασάνιζε τον τόπο, ο Σολωμός έβηκε το σωστό δρόμο, να εκφραστεί και να τραγουδήσει.

Γενικά, ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός αντιπροσώπευσε το Έθνος στην χρυσιότερη φάση του και αναστήλωσε το πνευματικό του ανάστημα, τη στιγμή ακριβώς, που και ο λαός αγωνιζόταν να αποτινάξει τη σκλαβιά του και να εδραιώσει την ανεξαρτησία και πολιτική του ελευθερία.

ΝΩΝΤΑΣ ΠΕΡ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Συγχαίρω θερμά την «ΓΔΡΙΑ» που για μια ακόμα φορά κι' από τις δικές της στήλες θέλει να προβάλλει το έργο του εθνικού μας ποιητή Διονυσίου Σολωμού. Δεν δυσκολεύομαι ν' απαντήσω στο ερώτημά της. (1) Σολωμός είναι ένα θέμα που θα συγκινεί αιώνια την ψυχή του Έθνους μας. Είναι ένα θέμα πάντα καινούργιο, πάντα νέο, πάντα επίκαιρο. (2) Σολωμός είναι και θα παραμείνει ο μεγάλος μας δάσκαλος, ο φωτεινός φάρος και οδηγός μας. Αλλοίμονο στο Έθνος μας αν τον χάσει από τα μάτια του. (3) Όταν έγραφε ο Σολωμός ή Ελλάδα δεν είχε όγει από τους καπνούς και τὰ αίματα. Και δεν έγραφε έτσι από χόμπυ ή να σκοτώσει την ύψα του. Έγραφε για να διδάξει· να διδάξει την αγάπη προς την ελευθερία και το μίσος στην τυραννία. Και το μάθημα δεν διακόπηκε ποτέ· συνεχίζεται και σήμερα στην εποχή μας κατά την όποια η ελευθερία παραδιδάσκεται και στραγγαλίζεται και δυστυχώς ή τυραννία δλο κι' απλώνει τὰ άπαισια φτερά της. Γι' αυτό και ή φωνή του ποιητή ακούγεται δλο και πιο ήχηρη μέσα στην καρδιά του Έθνους.

Πρώτο λοιπόν και κύριο μάθημα που μας δίνει ο Σολωμός και που θα δίνει πάντα στο μεγάλο λαό μας είναι ή διατήρηση της ελευθερίας μας από εξωτερικούς αλλά και εσωτερικούς έχθρους που είναι και οι πλέον επικίνδυνοι και κατάπυστοι. Θά μας το υπενθυμίζει σε κάθε στιγμή με το «χαίρε, ή χαίρε, ελευθεριά».

Δεύτερο έξιτου σοῦαρδ με το πρώτο μάθημα είναι ή γλώσσα. (4) Οδηγός και φάρος φωτεινός ή γλώσσα, ή γνήσια και απόθευτη γλώσσα του λαού μας, των αγωνιστών του '21. Αριστοκράτης στην καταγωγή, έλυσε πρώτος τὰ δεσμά και μίλησε τη γλώσσα των αγωνιστών μας. Δεν την περιφρόνησε. Πώς κάνουν πολλοί σοφοί μας σήμερα. Με τη δύναμη της ψυχής του, με το ένστικτό του και το θαύτο στοχασμό του καθιέρωσε τη γλώσσα μας τη νέα, τη ζωντανή γλώσσα του λαού μας, απηλλαγμένη από την προγονική κατάρρα που μας επέβαλε ο λογικισμός.

Γιατερα λοιπόν από την εθνική απέλευθέρωση στο μεγάλο '21 είχαμε στα χέρια μας και την πνευματική απέλευθέρωση.

(5) Σολωμός σαν δάσκαλος και οδηγός είχαμε το χρέος του δυο φορές. Ποτέ δε φαντάστηκε πως θα διώχναμε τη μια σκλαβιά και θα κρατούσαμε την άλλη. Έτσι το Έθνος αντί να πάει μπροστά, γύρισε πίσω. Η σκαπάνη θυμω του Σολωμού άνοιγε το δρόμο και σε τούτη τη λευτεριά. Κι' όσο ή ζωντανή γλώσσα του λαού μας θα παγιώνεται και θα γίνεται κτήμα του αναφέρετο, τόσο πιο ψηλά ή ανεβαίνει το άστρο του Σολωμού που δεν θα παύσει ποτέ να είναι ο μεγάλος μας δάσκαλος και φωτεινός οδηγός μας. Η ψυχή του Έθνους, ή πηγή της ζωής: Αυτός είναι ο Σολωμός.